

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Надя Стоянова Минчева

Земеделски институт, Стара Загора

Научна специалност: „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност „Птицевъдство”, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3. Животновъдство

Автор на дисертационния труд: **ХРИСТО ЛУКАНОВ ХРИСТОВ**

Тема на дисертационния труд: *„Проучване на яйчната продуктивност и качествата на яйцата при кръстоски на породата Родайланд и Шинделар”*

Научен ръководител: проф. дн Атанас Генчев Генчев

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд, съгласно Заповед № 524/ 7.03.2016 г. на Ректора на ТрУ, гр. Стара Загора

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Животновъдство - непреживни и други животни” при АФ на ТрУ по научна специалност „Птицевъдство”. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 26.02.2013 г. до 26.02.2016 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Структура на дисертацията Дисертацията е в обем 193 стандартни страници и е структурирана правилно по раздели, съгласно изискванията. Използвани са 237 литературни източника в подкрепа на темата и дискусията на резултатите, от които 20 на кирилица, а останалите 217 – на латиница. Уводът целенасочено отразява значението и актуалността на разработвания проблем. Актуалността на темата е очертана в следните насоки: от една страна нарастващия интерес към яйцата с нетрадиционен цвят на черупката, а от друга - забраната за отглеждане на кокошки в конвенционални клетки в страните от ЕС, потребителските нагласи в Западна Европа за търсене на яйца от свободно отглеждани кокошки, биологичното производство на птиче месо и яйца, които налагат нов подход при избора на птици. Изследователският интерес на автора е насочен към търсене на възможност за запълване на специална пазарна ниша в производството на яйценосни хибриди с атрактивни за потребителя

качествени признаци още повече, че и у нас, а и в световен мащаб липсват задълбочени проучвания за комбинативните способности между породите, снасящи яйца със синьо-зелен цвят на черупката и високопродуктивните яйценосни линии. В този аспект намирам представения дисертационен труд за актуален и полезен. Общото впечатление от литературния обзор е, че авторът демонстрира широка информационна и теоретична култура по отношение историята и произхода на Великденските носачки, породите и хибриди кокошки, снасящи яйца със синьо-зелен цвят на черупката, компетентно анализира генетичните особености на унаследяване и факторите, обуславящи цвета на яйчната черупка, прави обобщения на резултатите, получени от други автори относно яйчната продуктивност, както и инкубационните и качествени характеристики на кокошките яйца. В края на раздела е направена обосновка на необходимостта от това изследване. Целта е дефинирана ясно и точно, а поставените задачи гарантират успешното ѝ изпълнение. Методологията на изследването е описана в детайли. Използваните методики са стандартни и общоприети, подходящи за подобен род проучване. Посредством съвременен колориметричен анализ са определени характеристиките на цвета на яйчната черупка.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Резултатите са представени нагледно в добре оформени 27 таблици и 39 фигури. Интерпретирани са в научен стил и следват поставените задачи. Новост са докладваните резултати от спектралния анализ относно цветовите характеристики на черупката в CIE $L^*a^*b^*$ системата, на чиято база е изчислен индексът за цвета на яйчната черупка. В края на всеки раздел дисертантът умело съпоставя получените резултати с тези представени в изследванията на други автори, както и със собствени от предходни проучвания, което още веднъж показва много добра осведоменост. Получените резултати и произтичащите от тях 11 извода и 3 препоръки обогатяват научната литература с нова информация и имат определено приложно значение за практиката. Те предоставят основа за нови и по-задълбочени изследвания в тази област.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Разработената дисертация съдържа три теоретични приноса и четири с научно-приложен характер. Биха могли да се посочат следните по-важни от тях, а именно: за първи път в България се предлага възможност за създаване на яйценосни хибриди от типа на Великденските носачки въз основа извършен анализ на комбинативните способности между две яйценосни линии кокошки от Националния генофонд и породата Шинделар; проучени са продуктивните характеристики на рядката порода Шинделар – информация, която липсва до този момент; първо по рода си за България е и проучването относно инкубационните, растежни и продуктивни характеристики на експериментални кръстоски кокошки,

снасящи яйца със синьо-зелен цвят на черупката; нововъведение е корекционният коефициент (-1) за индекса на цвета на яйчната черупка (SCI), с цел числово диференциране на яйцата със синьо-зелена пигментация от непигментираните и кафяво пигментирани яйца.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите по темата на дисертационния труд са достатъчни на брой според изискванията. Четири са публикувани в български издания и кандидатът е водещ автор, а една е представена на Международна научна практическа конференция. Въпреки краткия срок на обучение докторантът има две цитирания, което показва актуалност и интерес към разработената тема.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от 57 страници отразява коректно и в систематизиран вид съдържанието на разработката.

7. Критични бележки и препоръки

Считам за уместни някои критични бележки и препоръки към разглеждания труд от съдържателно и техническо естество, които са свързани със следното:

Добре би било да се посочи източника на информацията, представена в табл.1, относно схемите на унаследяване на зеления цвят на яйцата и да се конкретизира с примери за използваните родителски форми.

В представените генетични формули за цвета на оперението (табл. 16) би следвало да се прецизират гените, свързани с пола, за двете контролни групи на Червения родайланд и опитните групи в предвид факта, че женският пол при птиците е хетерогаметен, а мъжките са хомогаметни.

За по-лесна ориентация в информацията е добре всички таблици, представящи експерименталните данни да са там където се дискутират, а не в приложението.

8. Заключение

Предвид актуалността на проблема, обема на извършената работа, нивото на научните и научно-приложни приноси и тяхната оригиналност считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ПРАСТрУ. Това ми дава основание да дам **положителна оценка** на извършената научно-изследователска работа и да предложа на Уважаемото научно жури да присъди ОНС „доктор” на **Христо Луканов Христов** по научна специалност „Птицевъдство”, професионално направление 6.3. Животновъдство.

Стара Загора, 22.03.2016 г.

Изготвил становището:.....

/Доц. д-р Н. Минчева/